

Koostanud: erakorralise meditsiini osakonna (EMO) õde Eve Sarja
2014

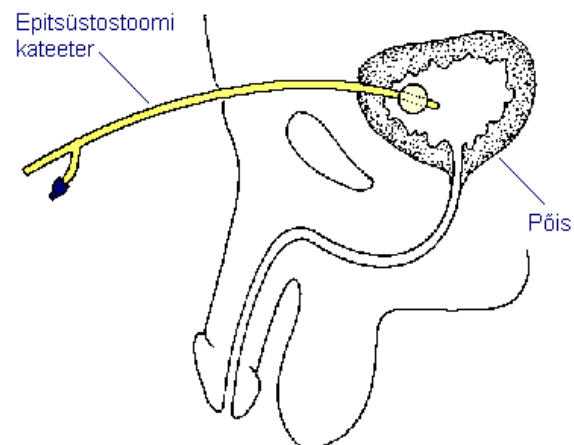

EPITSÜSTOSTOOM

SISUKORD

Epitsüstostoomi paigaldamise näidustused	2
Epitsüstostoomi paigaldamine	2
Uriinikogumiskoti kinnitus	3
Uriinikogumiskoti tühjendamine	3
Epitsüstostoomi hoolduseks vajalikud vahendid	4
Epitsüstostoomi hooldus	4
Uriinikogumiskoti vahetamine	6
Epitsüstostoomi kateetri vahetamine	7
Toitumine ja vedeliku tarbimine	7
Liikumine	7
Võtke ühendust arstiga, kui	8

Epitsüstostoom on alakõhu eesseina kaudu loodud kateetriühendus kusepõiega. Kateeter paigaldatakse, kui on takistatud uriini vaba äravool põiest.

Epitsüstostoomi paigaldamise näidustused

- kusepeetus (takistatud urineerimine),
- pikaajaline kusepõie kateteriseerimise vajadus,
- kusepõie kateteriseerimine ei ole võimalik kusiti kaudu.

Epitsüstostoomi paigaldamine

Epitsüstostoomi paigaldamine on kirurgiline protseduur, mis teostatakse lokaalanesteesias e. kohaliku tuimastusega. Protseduur on valutu, kuid võib põhjustada ebamugavustunnet, mis tekib täitunud põiele surumisel. Protseduurile eelnevalt informeerige arsti, kui Teil on allergia tuimastusvahendi või muude ravimite suhtes.

Protseduuri ajal Te lamate selili. Alakõhu nahk puhastatakse ja vajadusel raseeritakse (ise ei tohi raseerida, kuna mikrovigastustes võib tekkida põletik ja sel juhul protseduuri teostada ei saa).

Protseduuri piirkond tuimastatakse ja kõhunahale tehakse väike sisselõige. Lõike kaudu paigaldatakse kateeter, mis püsib kusepõies täidetud „palli“ abil ja hoiab ära kateetri väljumise põiest.

Kateeter kinnitatakse nahaõmblusega, mille perearst eemaldab 7-10 päeva pärast. Kateetriava ümbrusesse asetatakse steriilsed marli-tampoonid ja kateeter kinnitatakse plaastriga. Seejärel ühendatakse kateeter uriinikogumiskotiga.

Pärast protseduuri ei välju uriin enam kusiti kaudu, vaid läbi kateetri. Uriin koguneb spetsiaalsesse uriinikogumiskotti.

Uriinikogumiskoti kinnitus

Sõltumata keha asendist või Teie tegevusest, kinnitage uriinikogumiskott põiest allapoole (nt. reiele). See aitab vältida uriini tagasivoolamist põide ja sellega kaasnevat põletiku tekke ohtu. Uriinikogumiskoti paigutamine liiga madalale võib põhjustada põieärritust.

Uriinikogumiskott kinnitage nii, et ei tekiks kateetri venitust: reiele või diagonaalselt kulgevale õlarihmale. Kotti ei soovitata kinnitada riiete külge.

Kui kannate lühikest rõivastust, mis ei kata uriinikogumiskotti ja voolikuid, asetage kott täiendava kanderihmaga varustatud puhtasse plastikkotti.

See väldib vooliku takerdumist ja uriinikogumiskoti saastumist.

Jälgige, et kateeter ja uriinikogumiskoti voolik ei oleks murtud ega keerdunud asendis - uriin peab vabalt kotti voolama.

Kui kateeter põiest väljub, asetage sellele kohale puhas side/plaaster ning pöörduge viivitamatult arsti poole.

Uriinikogumiskoti tühjendamine

Uriinikogumiskotti tühjendage kotti põhjas oleva korgi kaudu, kui kott on täitunud $\frac{1}{2}$ - $\frac{2}{3}$ ulatuses või hiljemalt iga 8 tunni järel. Lihtsam on kotti tühjendada seistes.

Kogumiskoti tühjendamisel:

- peske käed;
- hoidke kotti WC poti või kogumisnõu kohal;
- avage kogumiskoti kork;
- laske uriinil voolata potti;
- koti sulgemiseks lükake korki tagasi;
- desinfitseerige koti allosas olev kork, pihustades sellele des.vahendit (nt. Cutasept).

Epitsüstostoomi hoolduseks vajalikud vahendid

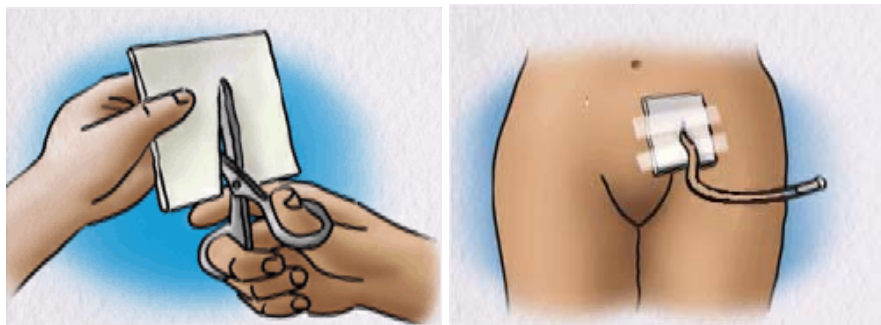
- naha desinfitseerimisvahend (nt. Cutasept, Octenisept või Asept);
- 5x5 cm steriilsed tupsud või tampoonid kateetri ümbruse puhastamiseks ja kuivatamiseks;
- 5x5 cm steriilsed tampoonid kateetri ümbruse katmiseks;
- vajadusel plaastrid kateetri ümbruse katmiseks;
- plaaster kateetri fikseerimiseks;
- võimalusel plastmassist klemm kateetri sulgemiseks uriinikogumiskoti vahetamise ajal;
- uriinikogumiskotid (soovitatavalt alt korgiga);
- käärid.

Epitsüstostoomi hooldus

Kuni kateeter on kinnitatud õmblusega, vahetage sidet/plaastrit iga päev (u. 10 päeva jooksul pärast epitsüstostoomi paigaldamist). Selleks:

- võtke endale aega;
- pange hoolduseks vajalikud vahendid valmis;
- peske käed;

- eemaldage vana plaaster ja puhastage desinfitseeriva vahendi ja marlitampoonidega kateetri ümbrus ringlevate liigutustega, suunaga väljapoole;
- peske uuesti käed;
- asetage kateetriavale puhas plaaster/side;
- tampoonide lõikamiseks kasutage desinfitseerimisvahendiga puhastatud kääre;

Pärast õmbluste eemaldamist, võib sidet/plaastrit mitte kasutada, kui nahk kateetri ümber on põletiku tunnusteta (punetus, turse, valulikkus);

- hoidke epitsüstostoomi ümbritsev nahk puhta ja kuivana, märgunud või määrdunud sidemed vahetage kohe;
- punetava naha puhastamiseks kasutage nahka desinfitseerivaid vahendeid (nt. Cutasept, Octenisept);
- puhtus on tähtis, sest bakterid võivad levida mööda kateetrit kusepõide ja põhjustada põletikku;
- epitsüstostoomiga võib käia duši all ja saunas, kuid leili võtmise, ujumine ja vannis käimine ei ole soovitatav.

Uriinikogumiskoti vahetamine

Kui arst ei ole korraldanud teisiti, vahetage uriinikogumiskotti 1x nädalas, või siis, kui uriinikogumiskott puruneb. Kogumiskott tühjendage eelnevate juhiste järgi (vt. Uriinikogumiskoti tühjendamine) ning seejärel:

- desinfitseerige epitsüstostoomi kateetri ja uriinikogumiskoti ühenduskoht;
- asetage klemm epitsüstostoomi kateetrile;
- eemaldage kateetri küljest uriinikogumiskott;
- eemaldage uue kogumiskoti vooliku otsas olev kork ja ühendage voolik kateetriga;
- hoiduge puudutamast uriinikogumiskoti vooliku ning kateetri otsa, et need püsiks puhtana;
- avage klemm.

Uriinikogumiskoti tühjendamiseks WC potti tõmmake korki allapoole või küljele (sõltuvalt koti tüübist). Korgi sulgemiseks lükake see algasendisse. Kasutatud uriinikogumiskott pange olmeprügi hulka, ärge visake kotti WC potti. Uriinikogumiskotid on saadaval kõigis suuremates apteekides.

Epitsüstostoomi kateetri vahetamine

Epitsüstostoomi kateetrit vahetatakse tavaliselt iga 1-1,5 kuu järel, et ennetada põletiku teket ja kateetri ummistumist. Kateeter vahetatakse ka siis, kui:

- kateetriava ümber on tekkinud koorikud;
- kateeter on purunenud või ummistunud;
- kateeter on väljunud põiest või põhjustab valu;
- uriin voolab kateetri kõrvalt välja;
- uriinis on verd;
- uriini ei tule üle 4 tunni (kontrollida, et voolik poleks niverdunud).

Kateetri vahetuse teostab pereõde.

Toitumine ja vedeliku tarbimine

Epitsüstostoomi paigaldamise järgselt võite jätkata harjumuspärasest toitumisest. Kõhukinnisuse ennetamiseks eelistage kiudaineterikast toitu (puuviljad, juurviljad, täisteratooted jne).

Tarvitage ööpäevas vähemalt 1,5-2 liitrit vedelikku, kui ei ole piiranguid tingituna Teie üldseisundist (nt südamepuudulikkus). Küllaldane vedeliku tarbimine ennetab kateetri ummistumist. Soovitatavad joogid on vesi, tee, mahlad (v.a. tsitruseliste mahlad).

Vähendage kofeiini sisaldavate ja karboniseeritud jookide tarbimist, sest need soodustavad põiekivide teket ja bakterite kasvu. Vältima peab alkohoolsete jookide (eriti õlle ja teiste lahjade alkohoolsete jookide) liigset tarbimist.

Liikumine

Epitsüstostoom võimaldab Teil jätkata igapäevaseid toimetusi. Esimestel päevadel pärast epitsüstostoomi paigaldamist ei ole soovitatav tõsta raskusi.

Võtke ühendust arstiga, kui Teil esineb mõni järgmistest sümptomitest

- epitsüstostoomi ümbruse põletik (punetus, turse, eritis);
- valu põie või külje piirkonnas, alakõhus, alaseljas;
- uriinipeetus (uriini ei tule kogumiskotti);
- uriin voolab kateetri kõrvalt välja;
- riided ja voodipesu märguvad;
- uriin on hägune, halvasti lõhnav, uriinis on veri, esineb palavik;
- kateeter väljub või puruneb.